

היום נלמד בעזרת ה':

גיטין דף עט

משנה: היתה עומדת על ראש הגג: היא עומדת על גג הבית והבעל עומד בחצר, וזרק לה את הגט למעלה - כאשר הגיע הגט לאויר הגג אפילו שעדיין לא נח על רצפת הגג, היא כבר מגורשת, כי האויר של הגג קלט את הגט. וגם אם בא כלב ואכל את הגט או שירדו גשמים ומחקו את הכתב שלו קודם שהוא נח על הרצפה, היא כבר מגורשת.

הוא מלמעלה והיא מלמטה: אם הוא עומד על הגג והיא בחצר, וזרק לה את הגט מהגג לחצר - ברגע שהגט יצא מהגג אל אויר החצר היא כבר מגורשת.

גמרא: והא לא מינטר: מדוע במקרה הראשון - כשהיא עומדת בגג וזרק לה את הגט והגט הגיע לאויר הגג היא מגורשת, והרי האויר של הגג הוא מקום שאינו משתמר, שהרי אם תבוא רוח היא תעיף את האויר עם הגט מחוץ לגג.

עולא בר מנשיא.. הכא בפחות מג': מדובר אמנם בגג ללא מעקה, אבל כוונת המשנה שהיא מגורשת כאשר הגט מגיע למרחק של פחות משלושה טפחים מרצפת הגג, שאז הוא כבר נחשב כמונח בפועל על הגג.

(הרחבת הביאור: כל הקושיא היתה שבגלל שהגט עדיין באויר, והאויר הזה עלול לזוז מהגג, וממילא אי אפשר להחשיב את הגט מונח על הגג כשהוא מונח באויר הגג. אבל כאשר הגט מונח על רצפת הגג ודאי שהיא מתגרשת, גם אם יכולה הרוח להעיף אותו, משום שהוא כבר מונח ברשותה. ומכיון שכל סמוך לגג בפחות מג' טפחים נחשב כמונח על הגג, נמצא שהגט כבר מונח על הגג).

*

והא לא מינטר: מדוע כאשר יצא הגט מהגג היא מיד מגורשת, והרי הגט נמצא גבוה מאד מהחצר, ואי אפשר להחשיב אותו כמונח באויר כי הרוח תעיף אותו. (וכאן אי אפשר לתרץ שיש מעקה לחצר, כי עדיין הגט נמצא מעל המחיצות. וכמובן

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatlada18@gmail.com

052-342-4473

שאי אפשר לתרץ שהוא נמצא ג' טפחים מהקרקע, כי הבית גבוה לפחות עשרה טפחים מהקרקע).

כגון שהיו מחיצות התחתונות עודפות על העליונות: מדובר שיש לחצר מחיצות גבוהות מאד שעוברות את גובה המחיצות של הגג, שאז כאשר הבעל זורק את הגט לחצר הוא מכניס את הגט מיד לתוך אויר המחיצות של החצר. > ראה תמונה

<

כמאן? כרבי דאמר קלוטה וכו': ששינוי בברייתא במסכת שבת: הזורק חפץ מרשות היחיד אחת לרשות היחיד אחרת ויש רשות הרבים באמצע (בין שתי רשויות היחיד) - רבי מחייב, כיון שאנו אומרים "קלוטה כמי שהונחה". כלומר כשהחפץ עבר מעל האויר של רה"ר אנו מחשיבים את החפץ כאילו הוא נח בתוך רה"ר, ונמצא שהזורק עשה עקירה ברה"ר והנחה ברה"ר. וחכמים פוטרים משום שלא אומרים "קלוטה כמי שהונחה".

לכאורה המשנה שלנו סוברת כרבי, ולכן כאשר הגט הגיע לאויר הגג או החצר היא מגורשת.

אמר ליה אפילו תימא רבנן: משנתנו הולכת גם כדעת רבנן. משום שכל המחלוקת של רבי ורבנן היא לגבי שבת ששם האיסור הוא לעשות מלאכת הוצאה שהיא הנחת הגט ברשות האחרת, ובזה נחלקו רבי וחכמים האם 'קלוטה כמאן דהונחה דמיא'. אבל לגבי גט מספיק שהוא מכניס אותו לרשות המשתמרת של האשה (על פי ירושלמי פ"ח ה"ג).

*

לא שנו אלא שנמחק דרך ירידה: כשהבעל עומד בגג וזורק את הגט אל מחיצות החצר שעודפות על מחיצות הגג, והגט נמחק בעודו באויר - אם הוא נמחק בשלב שהוא עף כלפי מעלה, גם הוא כבר נמצא באויר החצר היא לא מגורשת משום שהוא עוד לא עומד להנחה, כלומר עדיין הוא בשלב של היציאה מהגג. עד שהוא יתחיל לרדת כלפי מטה שאז הוא בשלב של הכניסה לחצר והוא נחשב כבר כמונח בחצר. לפי זה המשנה שאומרת שאם נמחק הגט באויר היא מגורשת, מדברת בשלב של הירידה כלפי מטה.

*

לא שנו אלא שקדם גט לדליקה: דוקא כשהגט נזרק לחצר קודם שפרצה השריפה בחצר, אז נחשב הגט כמונח בחצר ולאחר מכן הוא נשרף. אבל אם השריפה פרצה קודם לכן, אין הגט נחשב כמונח כלל שהרי כשהוא נזרק לחצר הוא היה עומד לשריפה.

רשויות חלוקות בגיטין: אם הבעל השאיל לאשתו את החצר בשביל שתקבל בה את הגט, הוא מקפיד להשאיל דוקא את החצר והוא לא מסכים להשאיל לה גם את הגג בשביל כך, כי דרך בני אדם המשאילים מקום להקפיד על המקום המסויים ולא להשאיל שני מקומות ברשות שלהם.

מנא ליה לסבא הא: רמי בר חמא שאל את רבא מנין לו ל'סבא' כלומר לרב חסדא לומר כך?

אמר ליה מתניתין היא: מהמשנה שלנו 'היתה עומדת על ראש הגג וזרקו לה וכו'. כי אי אפשר לומר שמדובר במקרה שהבית והחצר שלה - כי אז אין צורך שהגט יגיע לאויר הגט אלא מיד היא מגורשת. ואי אפשר לומר שבית והחצר שלו - כי אז בכל מקרה היא לא מתגרשת. וכן אי אפשר לומר שהגג שלו והחצר שלה - כי כשהגט הגיע לגג היא לא קבלה אותו לרשותה. אלא מדובר בגג שלה וחצר שלו.

אימא סיפא: אלא שבסיפא 'הוא מלמעלה והיא מלמטה וכו'. הרי אם מדובר בגג שלה וחצר שלו, מדוע היא מגורשת? אלא בהכרח מדובר שהגג שלו והחצר שלה. ואם כן יוצא שהרישא והסיפא לא מדברים על אותו מקרה, וזה לכאורה קשה!

אלא בהכרח מדובר שהגג והחצר שלו, והוא השאיל לה את אחד מהן: ברישא הוא השאיל את הגג, ובסיפא הוא השאיל את החצר. ומוכח שאדם לא משאיל שני מקומות! (כי אחרת היה גם הגג וגם החצר שלה והיה עליה להתגרש בכל מקרה).

אמר ליה (רמי בר חמא) מידי אריא: האם זו ראייה? יתכן שבאמת המשנה מדברת בשני אופנים ברישא בגג שלה וחצר שלו, ובסיפא בחצר שלה וגג שלו. ואין ראייה להשאלת מקום כי יתכן שאדם המשאיל מקום לא מקפיד דוקא על המקום שהשאיל ומסכים להשאיל שני מקומות ברשותו.

אמר רבא שלוש מידות בגיטין: בשלוש דברים יש חילוק בין גיטין לשאר איסורים:

והא דאמר רב חסדא נעץ קנה ברה"י **זרק וזרק וכו'**: זרק חפץ מרשות הרבים לרשות-היחיד, ונח החפץ על קנה (שאין בו רוחב ד' טפחים) העומד בתוך רשות-היחיד, אפילו גובהו של הקנה מאה אמה - חייב על הוצאה מרשות לרשות, מפני שרשות-היחיד עולה עד לרקיע.

כל זה לענין איסורי שבת, אבל לענין גט אם זרק את הגט על קנה גבוה שבחצרה של האשה - לא נתגרשה, משום שצריך מקום המשתמר, והגט שעל הקנה עתיד לעוף ברוח אל מחוץ לרה"י.

לא יעמוד אדם בגג זה וכו': שני בתים הסמוכים זה לזה שלא עשו עירוב ביניהם, אסור לעלות לגג הבית ולתפוס את מי הגשמים שעל הגג הסמוך, משום שזו הוצאה מרשות לרשות. החידוש בדבר, שאפילו שאין דרך להשתמש על הגגות, בכל אופן מכיון שהבתים למטה חלוקים לרשויות נפרדות גם הגגות שלהם חלוקות.

כל זה לענין איסורי שבת, אבל לענין גט אם היו לבעל שני בתים סמוכים והשאל לה את הגג של אחד מהם והיא קבלה את הגט בגג הסמוך - כאן אנו לא אומרים שהוא מקפיד להשאל רק את המקום האחד שהשאל, כי כאמור לא רגילים להשתמש בגגות וגם הם סמוכים זה לזה ולכן הוא לא מקפיד בכך.

שתי חצרות זו לפנים מזו: חצר בתוך חצר שהמחיצות של החצר החיצונה גבוהות יותר מהמחיצות של החצר הפנימית. אם החצר הפנימית של האשה והחצר החיצונית של הבעל, ברגע שהוא זרק את הגט והוא הגיע לאויר החצר החיצונה היא כבר מגורשת. משום שהחצר הפנימית משתמרת על ידי המחיצות של החצר החיצונית וממילא המחיצות הללו משועבדות לחצר הפנימית והיא יכולה לקנות על ידיהן (כלומר באויר שבתוכם).

ומה שאין כן לענין קופות (= סלים). אם יש סל בתוך סל, הסל הפנימי שלה והסל החיצוני שלו, וזרק לה את הגט, אפילו אם הוא הגיע לאויר שבתוך הסל הפנימי - עדיין אינה מגורשת משום שהגט לא נח בתוך הסל. וסל שהוא 'כלי' הוא שונה מחצר, כי חצר המחיצות שלה עשויות לשמור את מה שבתוך אויר החצר, אך כלי מחיצותיו אינן עשויות לכך (אלא כלי עשוי להניח דברים בתוכו).

קושיא: וכי נח מאי הוי: וכי גם אם הגט ינוח בתוך הסל מדוע היא תהיה מגורשת, והרי זה כמו 'כליו של לוקח ברשות מוכר' שנחלקו בו האמוראים במסכת בבא בתרא, האם כלי של הקונה המונח ברשות של המוכר יכול לקנות עבור הקונה.

תירוץ: הכא במאי עסקינן: מדובר שהסל החיצוני אין לו תחתית, וממילא נמצא שהסל הפנימי של האשה עומד על הקרקע, ולא על הסל החיצוני של הבעל.

משנה: פוטר אדם את אשתו בגט ישן: כלומר יכול לגרשה בגט ישן. גט ישן נקרא אם הוא התייחד עמה לאחר שכתב את הגט לפני שנתנו לה.

גמרא: לא אמרינן גזרה שמא יאמרו וכו': שמא ימתין בין כתיבת הגט לנתינה שנתיים או שלוש, ובנתיים יולדו לה בנים ממנו ואח"כ הוא יגרש אותה בגט הזה, ולאחר זמן רב שכבר ישכחו המתין כמה שנים בין כתיבת הגט לנתינה, ויראו שזמן כתיבת הגט קודם ללידת הבנים ויחשבו בטעות שהוא נתן לה את הגט בזמן הכתיבה, ויאמרו שהבנים הללו נולדו לאחר שגירשה כשהיתה פנויה ויפגמו אותם. לדעת ב"ש לא חוששים לכך ולדעת ב"ה חוששים.

אמר רב אבא אמר שמואל: גם לדעת ב"ה האוסרים לגרש בגט ישן, אם עבר וגירשה בו ואח"כ נישאת לאדם אחר לא תצא מהשני, לפי שהוא כשר בדיעבד.

וא"ד (- ואיכא דאמרי): לדעת ב"ה לכתחילה לא יגרש בגט ישן, אבל אם עבר וגירשה בו היא יכולה להינשא לכתחילה.

משנה: כתב לשום מלכות שאינה הוגנת: כגון מי שהיה בבבל וכתב בגט (את התאריך) בשנת כך וכך למלכות אחרת (- יבואר בגמ' מדוע נקראה אינה הוגנת), או שכתב בשנת כך וכך למלכות מדי או יון, או שכתב את התאריך שמונים מזמן בנין בית המקדש או מזמן חורבן בית המקדש, או שהוא היה נמצא במזרח המדינה וכתב בגט שהוא נכתב במערב המדינה, או להיפך, בכל המקרים הללו הדין הוא שאם נישאת למעשהו אחר לאחר שקיבלה גט כזה, עליה לצאת מבעלה הראשון והשני וצריכה גט נוסף מהראשון וגט מהשני (למרות שקידושי השני לא היו קידושין, וראה ברש"י הטעם).

ולא פירות: ואין לה דין פירות שתקנו לאשה, שהבעל אוכל את פירות נכסיה ובתמורה לכך עליו לפדותה אם נשבת, לאשה זו אין את הדין הזה.

ולא בלאות: והבעל לא חייב להחזיר לה את הבדים הישנים שהכניסה לו בשעת הנישואין, לפי שקנסו אותה על שלא הלכה לחכם שיקריא לה את הגט לפני שהלכה להינשא לאחר.

לא על זה ולא על זה: כלומר אין לה כתובה ופירות וכו' לא מבעלה הראשון ולא מהשני.

והולד ממזר מזה ומזה: אם החזירה בעלה הראשון וילדה ממנו בן הוא ממזר מדרבנן, וכן אם נולד מהשני.

ולא זה וזה מטמאין לה: לא הבעל הראשון ולא השני יכולים להיטמא לה (= אם מתה) אם הם כהנים.

היתה בת ישראל, נפסלת מן הכהונה: אסורה להינשא לכהן לפי שהיא זונה, דהיינו כדין אשת איש שנבעלה למישהו אחר (= וכאן היא נבעלה לשני כשהייתה אשתו של הראשון, שהרי הגט היה פסול).